

Rechter Tie aan het hof

Marco Huysmans, met dank aan Esther van Vliet

法官狄

RECHTERTIE.NL

© 2014

De bewondering die Janwillem van de Wetering koesterde voor Robert van Gulik is bekend. In de biografie *Robert van Gulik, zijn leven, zijn werk* verwoordt hij het zelf als volgt:

Een bijzonder man, deze Robert van Gulik, en ik herinner me hem niet want ik heb hem nooit ontmoet. Toch ken ik hem goed.

Eind jaren zeventig werd Van de Wetering uitverkoren om de inleidingen te schrijven voor de nieuwe uitgave van alle Rechter Tie-romans van Elsevier, vermoedelijk naar aanleiding van het succes van zijn *Grijpstra en De Gier*-romans. In 1987 publiceerde hij bovengenoemde biografie in het Engels onder de titel *Robert van Gulik, His Life, His Work*. In 1989 verscheen de Nederlandse vertaling waaruit hierboven geciteerd is. Maar daar bleef het niet bij.

Twee voor Twaalf

De meesten van u zullen inmiddels wel vernomen hebben dat ik onlangs deel mocht nemen aan de tv-quiz *Twee voor Twaalf*, samen met mijn vriend Wilko van Asseldonk. Een van de leuke neveneffecten daarvan was de gelegenheid om voor een breed publiek de naam Robert van Gulik te laten vallen. Daarop zijn behoorlijk wat reacties gekomen, maar één in het bijzonder sprong eruit. Esther van Vliet schreef:

We zagen u inderdaad op 2 voor 12 en zijn al jaren trouwe Rechter Tie fans. Hebben al zijn boeken. Leuk om te horen dat de boeken altijd nog zeer gewaardeerd worden. Ik had zelfs een rechter Tie op mijn literatuurlijst staan. De leraar Nederlands was helemaal niet op de hoogte dat het boek, ondanks dat het van een Nederlands auteur was, een vertaling was!

Ik heb ooit JanWillem van de Wetering geschreven waarom hij het “laatste” boek van Tie aan het hof bij Keizerin Wu niet wilde schrijven. Het antwoord op die brief bewaar ik nog altijd zuinig tussen mijn andere papieren!

JANWILLEM VAN DE WETERING
P.O. BOX 35, SURRY, MAINE 04684 USA

U zult begrijpen dat mijn nieuwsgierigheid bijzonder geprikkeld was door de laatste zinsnede. Ik schreef meteen terug dat ze inderdaad heel erg zuinig moest zijn op dit historische document en vroeg of ik misschien een scan van die brief zou mogen hebben. Dat bleek geen probleem.

Hetzelfde idee

Van de Wetering antwoordt in een brief gedateerd 15 februari 1990 als volgt:

Merkwaardig dat u op hetzelfde idee komt als ik destijds. Ik stelde destijds de erven van Gulik voor een achttiende boek te schrijven over Rechter Tie, en dat aan het hof van de keizerin Woe te laten spelen. Ik kreeg echter een bijna woedende weigering. Nu is Rechter Tie een historische figuur en als ik toch over hem schrijven wil kan men mij dat niet verbieden maar aan de andere kant wil ik graag de Tie figuur gebruiken zoals Dr. van Gulik die tot leven bracht, en niet mijn eigen versie.

Bijzonder

Deze brief is om meerdere redenen interessant. Ten eerste wist ik niet dat Van de Wetering überhaupt had overwogen om zelf een Rechter Tie-roman te schrijven. Het leek me ook *out of character*. Zijn eigen romans spelen allemaal in het heden en leunen sterk op zijn eigen ervaringen, of dat nu Grijpstra en De Gier in Amsterdam zijn of inspecteur Saito in Tokyo. Een Rechter Tie zou een heel bijzonder uitstapje zijn geweest dat ook veel research zou hebben gevergd. Hij zou zijn grote voorbeeld immers op zijn minst hebben willen benaderen qua waarheidsgetrouwheid en eruditie. Ten tweede roept de zinsnede “bijna woedende weigering” bij mij veel vragen op. Ik heb de afgelopen jaren redelijk veel met de familie Van Gulik te maken gehad, vooral met Thomas van Gulik die optreedt als vertegenwoordiger van de Erven Van Gulik en die — naar ik aan-

15 2 90

geachte Mevrouw Tersteeg:

Merkwaardig dat u op hetzelfde idee komt als ik destijds. Ik stelde destijds de erven van Gulik voor een achttiende boek te schrijven over Rechter Tie, en dat aan het hof van de keizerin Woe te laten spelen. Ik kreeg echter een bijna woedende weigering. Nu is Rechter Tie een historische figuur en als ik toch over hem schrijven wil kan men dat mij niet verbieden maar aan de andere kant wil ik graag de Tie figuur gebruiken zoals Dr. van Gulik die tot leven bracht, en niet mijn eigen versie.

Bij Loeb kwam onlangs mijn boek Robert van Gulik, Zijn Leven Zijn Werk uit. Als u interesse hebt en uitgeverij Loeb in Amsterdam belt (020 6641378) dan kunt een exemplaar bestellen.

Met vriendelijke groeten,

Janwillem van de Wetering PO Box 35 Surry Maine 04684 USA

neem — destijds verantwoordelijk was voor de reactie van de familie. Ik heb Thomas leren kennen als een uitermate beleefd en correct man, op het vormelijke af. Hij heeft een sterke mening, zeker; maar ik heb moeite met de combinatie Thomas van Gulik en “woedende weigering”. Laten we er vooralsnog maar van uitgaan dat deze woorden meer te maken hebben met de teleurstelling die Van de Wetering moet hebben gevoeld toen zijn plannetje werd afgewezen dan met de feitelijke woorden van de afwijzing.

De laatste zin van de brief is in bepaalde opzichten profetisch te noemen. Enkele jaren na deze brief schreef Van de Wetering een serie

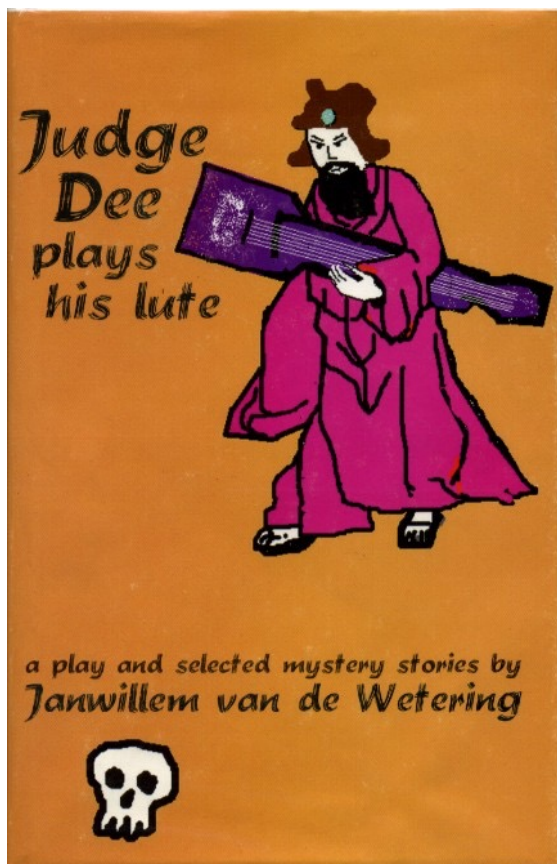
van vier hoorspelen voor de Duitse radio. Eén daarvan was getiteld *Das Koan* en werd later in het Engels vertaald en gepubliceerd onder de titel *Judge Dee plays his lute*. Het is een bizar stuk. Om u een indruk te geven, volgt hier de *Dramatis Personæ*...

Janwillem van de Wetering
Juanita van de Wetering
Protestant parson
Robert van Gulik
Nude women (shuffle their feet)
Daitoku-ji Zen Master
Japanese Zen monks (chant)
German maids (sing)
Little boy (sings)
German soldiers (shout)
Kempetai Zen Master
Captain Uyeda
Kempetai soldier
Tamaki, Japanese publisher
Judge Dee
Master Gourd
Sacrilegious Zen-sacristan Lu
Mr Wang
Miss Fu
Old man Dzijeng
Bubu (a gibbon)

Uyeda is de Japanse officier uit *Een gegeven dag*. Master Gourd is Meester Kalbas uit *Halssnoer en kalebas*.

Dee Goong An, deel 2

Er bestaat al een boek over de belevenissen van Rechter Tie aan het hof van keizerin Wu. Toen Van Gulik de klassieke Chinese roman *Dee Goong An* vertaalde, beperkte hij zich tot het eerste deel waarin Rechter Tie districtsmagistraat is. Het tweede deel gaat over zijn carrière aan het hof en is volstrekt anders. Dit deel is tot nu toe nog niet in het Engels vertaald en gepubliceerd. Het is echter de bedoeling dat 2016 daar verandering in gaat brengen...

高羅佩